

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

UPA 2014-71
27.05.2014
Mimi Karlsen

Kalaallit oqaasiisa takornartat oqaasiisut ilinnialernissaannut qanoq iliorluta inersimasunik kajumissuseqalersitsinissarput pillugu apeqquteqaat allaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, Demokraatit)

Inuit Ataqatigiit Andreas Uldum qutsavigiumavaat soqutigintumik pingaaruteqartumillu oqallisiginninniarneranut, tassalu Kalaallit oqaasiisa takornartat oqaasiisut ilinnialernissaannut qanoq iliorluta inersimasunik kajumissuseqalersitsinissarput anguniarsinnaaneripput oqallisissiarimmagu.

Siunnersuuteqartup oqaaseq kajumissuseqalernerunissaq atorpa. Kalaallisut oqaatsigut kajuminnarsimangimmata oqaaseq taanna atortariaqalersimavoq. Immaqaluunniit Kalaallisut oqaatsitta sooq inersimasunit ilinniarneqanginnerat allanik patsiseqarpa, allamik suleriaasissamik ujartuissaagut? Apeqquterpassuit takutippaat ilinniannginermut patsisaasut amerlasinnaammata, taamaammallu inuit ilaannai kajumigatik ilinniartarsimangippata allat allanik patsiseqartarsimassapput.

Kisianni oqallisissiami kajumilersitsiniaanissaq pineqarmat taanna aallaavigissavara. Ilinniagassaq kajuminnartoq ilikkaruminarnerusarpoq, imaluunniit ilikkagaqarniaraanni kajumissuseqartariaqarpoq.

Kalaallisut oqaatsigut tusartuartarparput ilikkaruminaatsuusut. Tamanna qangali naqissusigaavoq! Ilikkaruminaapput! Tamatullu avataaniit tikittut isummereersimasarnerat allanngortittariaqarpoq.

Kalaallit oqaasii allatulli oqaatsitut ilinniarneqarsinnaapput. Kalaallit oqaasii europamiut oqaasiinit allaaneroqaat, oqaaseqatigiiliortarnerput allaaneroqaaq, nipit europamiut atunngisaat atortarpagut, kisianni ilikkarneqarsinnaapput, ilisimatusarfigineqarsinnaapput, ilisimatusaataasinnaapput, allarpassuarnullu atorneqarsin-

naapput. Tamannalu paasissutissiissutiguartariaqarparput. Uagummi danskisut ilikkarsinnaagatta taava sooq danskisut ilikkarsinnaassanngillat.

Oqaatsitta soqutiginarnerat ersersittuartariaqarparput. Oqaatsigut inuiattut oqaluttuarisaanitsinnik, eqqarsartariaasitsinnik ima qarluartut oqaluttuarisariaqarparput, soqutiginarsaasariaqarpugut.

Akuunerulersitsinikkut kajumilersitsisinnaavugut. Inuiattut pingaartitatsinnik, inooriaatsitsinnik peqataatitsinerunikkut akuunerulersitsisinnaavugut. Akuunerulersitsinermi pineqarsinnaapput sunngiffimmi sammisat, timersoqatigiiffitsigut imaluunniit soorlu erinarsoqatigiinni danskisut allamiutulluunniit oqaasillit peqataagunik erinarsornerup saniatigut oqaatsinik ilikkagaqassapput. Ikinngutinik, ilaqutariinnik kalaallinik ilaqarnerunikkut akuunerulersitsisinnaavugut.

Oqaatsitta ilinniartitsinikkut ilinniarneqarsinnaannerat periarfissarsiuunnerullugu pisariaqarpugut. Inuit Ataqtigiit nuannaarutigaa siorna siunnersuutiga imaattoq inatsisartuni akuerineqarmat: *"Naalackersuisut UPA 2014-imut suliasinneqassasut iliuusissanut suliasanullu pilersaarusiamik suliaqarnissamik. Iliuusissanut suliasanullu pilersaarusiap siunertarissavaa innuttaasut ilaat kalaallisut oqaasiliungitsut, ulluinnarni oqaatsitsinnik atuinerulersinnaanissaat"*.

Manna iluatsillugu Naalackersuisut qutsavigiumavakka suliaq taanna maanna naammassillugu saqqummiummassuk, ima qulequtserlugu: *Innuttaasut tamarmik kalaallisut oqaasiinik atuisinnaanissaat qulakkerniarlugu suliniutissat.*

Suliniutissami suli atualinngitsut, atuartut, kalaallit oqaasiinik oqaatsit aappaattut ilinniarneq aammalu allamiut oqaasiisut atornissaannik sungiussereersimasut, allamiutullu oqaasillit tikerlaat qanoq kalaallisut ilinniartinneqarsinnaanerannik periusiortoqarsimavoq.

Qularutiginnilara perusiaq iluatsittumik atorneqarpat timitalerneqarpallu kalaallisut ilinniarusuttunut iluaqutaassaqqisoq. Pingaaruteqarporlu piviusunngortitsinissaq, tamannalu ataatsimoorluta piviusunngortittariaqarparput, suliffeqarfanni ilinniarfinni aammalumi angerlarsimaffinni.

Kajumilersitsissagutta pingaaruteqarluinnarpoq ilinniarfiit kisiisa isumalluutiginagit, inuilli ataasiakkaarluta iliuuseqartariaqartugut kalaallisut oqalunngitsut oqalulersinniassallugit, ilinniarumallertissallugit. Akisussaaffik tamatta tigusariaqarparput: kajumissaarissalluta.

Oqaatsinut politikki 2010-mi Inatsisartuni akuerineqartoq Inuit Ataqatigiit pingaaruteqartutut isigivaat. Tassani qulakkeerneqarpoq kalaallit oqaasii tassaasut Nunatsinni pisortatigoortumik oqaasiusut.

Kalaallit oqaatsitta pingaarnarpaajunerisa nassatarisariaqarpaa Nunami maani najugaqartunit tamanit atorreqarsinnaasariaqarneri, oqaatsitta ineriartortuarnissaannik qulakkeerinninnissarput aammalu kinguaatta oqaatsitsinnik atorluaasinnaanissaannik qulakkeerinninnissarput.

Oqaatsitsinnik atorluaasinnaanissaannik qulakkeerinninnissarput annertuumik iliuuseqarfigisariaqarparput. Naqitatigut, isiginnaagassiatigut, tusarnaagassiatigullu oqaatsitta atorreqarneri inerisartuartariaqarpagut. iPad, mobil assigisaallu atorlugit ineriartortitsineq annertunerujussuusariaqarpoq, meerartatsinnut inuusuttatsinnut, minnerunngitsumillu kalaallisut ilinniartortatsinnut iluaqutaqqullugit.

Inuit Ataqatigiinni isumaqarpugut kalaallisut ilinniarnissamik kajumilersitsinissaq pingaaruteqartoq. Kajuminnerup ilinniarusunneq pilersissavaa, inerikkusunneq pilersissavaa angusaqarnerlu pilersissallugu.

Taamaammat Inuit Ataqatigiit kalaallisut oqalussinnaangitsut, danskisut oqalussinnaangitsut, allamiutut oqalussinnaangitsut killilersorneqartarnerat aqqutissaasorinngilaat. Danskisut oqalussinnaangikkuit ilinniassanngilatit, kalaallisut oqalussinnaangikkuit kalaaliunngilatit assigisaallu iluaqutaanngitsutut isigaarput. Danskisut imaluunniit kalaallisut oqalussinnaangikkuit ilinniarnissannik periarfississavatsigit, taamak oqariartuuteqarneq kajumilersitsinermik pilersitsineruvoq.

Inuit Ataqatigiit akuersaaruminaatsippaat kalaallisut oqalussinnaangitsunut nakkarsaaneq, ingammik qineqqusaarnerup nalaani uparuartuinerit. Kalaallisut

oqalunnissamut kajumissaataangillat, ajuallatsitsinermilli kinguneqarsinnaasarlutik.

Taamaamat Inuit Ataqatigiit inatsisartuni siunnersuuteqartarput, qujanartumillu taperserluarneqartartunik. Maannamummi oqaatsinut politikkeqarpugut kajumissarisumik soorunalumi ineriartortinneqarsinnaasumik.

Ussasaarusiornermut inatsit Inatsisartuni naammassisarneqarpoq ilaatigut ussaarinerit allagartalersuinerillu kalaallisut allaqqalersussaallutik.

Kalaallisut oqalunnermik ilinniatsitsinissamut pilersaarusiaq naammassineqarpoq, kingullertullu Inatsisartuni isumaqatigiippugut kalaallisuinnaq oqaasillit ilinniarfinnut itigartinnagit ilinniarfinni danskisut ilinniartinneqartarnissaat annertusarneqassasoq.

Taama oqaaseqarluta Inuit Ataqatigiit kalaallit oqaasiisa takornartat oqaasiisut ilinnialernissaannut qanoq iliorluta inersimasunik kajumissuseqalersitsinissarput pillugu isummersuuteqarpugut, sulilu ilinniarnissamut pitsanngorsaannissamut suleqataarusulluta.